

Uključivanje civilnog društva i kreiranje dijaloga i međusobnog poštovanja u zajednici

Evropska unija

NAZIV PROJEKTA:
"Uključivanje civilnog društva i kreiranje dijaloga i međusobnog poštovanja u zajednici"

DONATOR:

Evropska unija

IMPLEMENTATOR:

Unija za održivi povratak i integracije u BiH

GEOGRAFSKA POKRIVENOST - tri općine/opštine :
Doboj, Odžak i Modriča

CILJEVI PROJEKTA:

- 1. Iniciranje saradnje između povratnika i domicilnog stanovništva za dobrobit lokalnih zajednica u tri bosanskohercegovačke opštine/općine**
- 2. Ohrabivanje procesa povratka putem promocije najboljih primjera uspješnog međuetničkog dijaloga**
- 3. Javno zagovaranje za podršku procesu povratka putem građanskog aktivizma**

TRAJANJE PROJEKTA:

18 mjeseci (od 01.12.2008. do 29.05.2010.)

BUDŽET PROJEKTA:

102.000 EUR

(Evropska unija u BiH podržava projekt u iznosu od 80.000 EUR)

Uvod

Prema narodnoj mudrosti, biti građanin znači pripadati zajednici i imati određeni broj prava i obaveza u odnosu na javne institucije (na primjer obaveza plaćanja poreza i pravo na sigurnost).

Ali kada pogledamo svakodnevni život gdje se ljudi moraju suočiti sa problemima koji na njih utiču na direktan i konkretan način, u savremenom smislu biti građanin znači aktivno zastupati stavove i ostvarivati konkretna prava.

Kako i zašto jedan pojedinac može biti motiviran da bude aktivan građanin?

Može postojati više razloga:

- **Želja za pravdom**
- **Solidarnost**
- **Želja da se promijeni postojeće stanje**
- **Želja da se pridruži ostalima i razvija odnose saradnje i prijateljske odnose i učestvuje u opštim interesima i aktivnostima**
- **Želja da iskusi realnost "iz prve ruke", bez posrednika**

Važno je razmotriti mogućnosti običnih građana (koji još nisu organizovani) da postanu unapređivači civilnog društva. Sci smo svjesni nekog problema, odluka, prava i zakona koji utiču na naš život i svako od nas ima talenta i vještine da bude aktivan građanin.

Postoje ogromne mogućnosti za unapređenje i razvijanje ovih vještina, naročito među marginalizovanim i ranjivim grupama u društvu gdje nepravda koja im je nanesena degradira njihov život.

Takva je bila i vodilja u formulaciji projekta Unije za održivi povratak i integracije u BiH:

- diskriminacija povratnika u različitim poljima života, što je najjači i najodvojeniji segment,
- nedostatak integracije povratnika u zajednicu i
- slaba participacija povratnika u društveni život .

Ove socijalne grupe su često korištene kao politički ciljevi, i zbog toga proces izmirenja ide veoma sporo. Ako tome dodamo nedostatak razumjevanja procesa

sa povratka, koji je direktno izložen uticaju vodećih političkih patija, možemo vrlo lako vidjeti šta proces povratka čini izuzetno teškim. Vidljive ili skrivene opstrukcije vezane uz proces povratka i povratnička integracija doprinose smanjenju broja povratnika koji odlučuju da se vrate u svoje prijeratne domove.

Projekt Unije za održivi povratak i integracije u BiH ponudio je relevantne odgovore potrebama grupa odabranih projektom:

- **poboljšanje integracije zajednice čime se smanjuje diskriminacija nad povratnicima;**
- **promovisanje razvoja zajednice;**
- **promovisanje najboljih primjera integracije zajednice i razvoja;**
- **osiguravanje dugoročnog shvatanja i međusobnog poštovanja u zajednicama;**
- **osiguravanje odgovornosti i pouzdanosti lokalnih vlasti;**
- **različite etničke skupine su dobile mogućnosti da pronađu jednoglasnost o prioritetima, obuzdavanjem upotrebe moći nad drugima.**

Unapređenje međuljudskih odnosa je važno za civilno društvo. Ovi odnosi će pokazati koliko snažno učesnici saraduju na provođenju značajnih promjena. Odnose je teško razvijati, posebno u okruženju sa mnogo grupa koje imaju različite interese. Zbog toga je bitno ujediniti učesnike i pomoći u izgradnji mostova za trajno dobre međuljudske odnose.

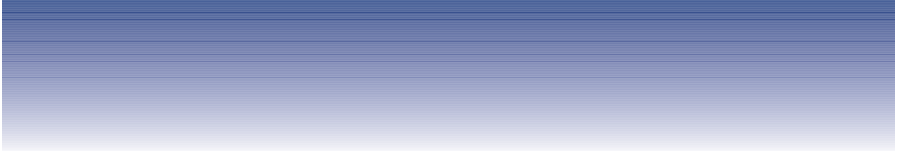
Osposobiti građane da učestvuju čineći njihove vođe odgovornim i raditi za mirne socijalne promjene su putokazi za izgradnju jakog civilnog društva.

Osnovna poruka ove brošure jeste - tek kada se građani aktivno udruže i počnu učestvovati u svakodnevnoj "politici" - predstavljaće ogromnu snagu u civilnom društvu.

Oснаžujući građane kao učesnike u javnom životu, daje se doprinos razvoju društva kao i sposobnosti građana da uoče i adresiraju problem od javnog značaja. Zato, vlast i civilno društvo treba da ohrabruju građane da preuzmu odgovornost za brigu o zajedničkim dobrima, pošto građansko učešće pomaže u osnaživanju procesa vladavine.

Brošura je posvećena svim **GRAĐANIMA**, naročito:

- Onima koji su već aktivni u NVO-ima, asocijacijama ili pokretima koji žele da stiču i osnaže svoje građanske sposobnosti, kao i

-
- Onima koji pokazuju interesovanje za učešće u građanskim inicijativama i hoće da saznaju "kako".

Vjerujemo da će upotreba ove brošure pomoći u poboljšanju vještina lokalnih udruženja-udruga građana i drugim subjektima te da će kroz sopstvenu praksu obogatiti saznanja stečena iz ove publikacije.

Projekt Unije za održivi povratak i integracije u BiH pod nazivom "**Uključivanje civilnog društva i kreiranje dijaloga i međusobnog poštovanja u zajednici**" zamišljen je tako da ostavi jak prenosiv i višepotrebna efekat, budući da su područja odabrana projektom veoma etnički izmješana, te su aktivnosti fokusirane na međuetnički dijalog, povećanje razumijevanja kao i građanskog aktivizma.

Projektom su odabrane tri opštine/općine u BiH: **Doboj, Odžak i Modriča.**

Implementacija projekta traje 18 mjeseci. Početak implementacije je decembar 2008., a kraj projekta maj 2009. godine.

Na prezentaciju projekta bili su pozvani: predstavnici svih nevladinih organizacija koje djeluju na području projektom odabranih općina/opština, predstavnici lokalnih vlasti, povratnici, raseljene osobe, ostali građani, kao i predstavnici ekonomskog sektora i lokalni mediji. Prezentacije su **održane su u februaru 2009. godine čime je najavljen početak projektnih aktivnosti.**

Prezentacija projekta

Osim upoznavanja ciljne skupine sa detaljima projekta **drugi cilj ovih aktivnosti bila je uspostava multietničkih lokalnih akcionih grupa (LAG).**

Građansko učešće

Građansko učešće u donošenju odluka je postupan proces, koji podrazumijeva određene faze koje se moraju proći. Ove faze su sastavni dio dva nivoa građanskog učešća:

1. prvi nivo učešća je informisanje, što znači da se moraju uložiti napor kako od građana tako i od vlasti. Javna vlast ima dužnost davati informacije građanima, vezane uz njihove aktivnosti i planove, kako bi građani razumjeli prioritetne pravce u politikama i djelovanju izabраних funkcionera;

2. drugi nivo se odnosi na građanske konsultacije što predstavlja aktivnost vlasti da identifikuju potrebe građana, odrede prioritete ili prikupe ideje i sugestije za određena pitanja.

Osnov građanskog učešća predstavlja:

- Aktivne i informisane građane koji znaju da imaju obavezu da učestvuju kao jednaki partneri u aktivnostima vlasti, jer razumiju problematiku.
- Efikasan način sakupljanja informacija građana o njihovim potrebama, mišljenjima i prioritetima.
- Zainteresovanost građana za uključivanje u sve aktivnosti koje preduzima vlast.
- Konstantan transfer informacija od građana ka vlastima.

Uloga lokalnih akcionih grupa može se ukratko opisati kao:

- definisanje i planiranje onoga što je potrebno uraditi;
- poduzimanje aktivnosti;
- utvrđivanje da li su te aktivnosti bile uspješne, nadogradnja uspješnih aktivnosti i njihovo integriranje u relevantne službe kako bi kvalitetnije odgovarale i iznalazile rješenja koje su tiču stvarnih potreba lokalnog stanovništva.

Struktura Lokalne akcione grupe

Lokalnu akcionu grupu (LAG) čine predstavnici tri različita sektora:

- 1) predstavnik/ci općina/opština (imenuje načelnik općine/opštine);
- 2) predstavnici poslovnog sektora (imenuje Regionalna razvojna agencija koja pokriva područje te općine/opštine);
- 3) predstavnici nevladinog sektora koji su angažovani na volonterskoj osnovi.

Od općina/opština odabranih projektom Lokalnu akcionu grupu prethodno je organizovala samo općina/opština Doboj kroz UNDP-ijev program SUTRA II i to je grupa za implementaciju projekta SUTRA na lokalnom nivou. Stvorena za potrebe projekta s ciljem zastupanja modela buduće saradnje u skladu s konceptom partnerstva javnog i privatnog sektora kao pravni subjekt.

Projektini tim je inicirao formiranje lokalnih akcionih grupa u Odžaku i Modriči. Pristup formiranju lokalnih akcionih grupa (LAG) bio je drugačiji, s obzirom na to da je ovdje uključeno više predstavnika različitih stakeholder-a.

S ciljem uspješne realizacije ovog projekta te postizanja očekivanih ciljeva, uloga LAG-ova se ogleda u okupljanju objiju strane: da se osigura **građansko učešće u donošenju odluka**, prezentirajući svoje probleme općinskom /opštinskom vodstvu i da se **osigura odgovornost vlasti**.

Koji su drugi načini za građane da učestvuju?

- Informisanjem o problemima i izabranim predstavnicima putem medija
- Pisanjem o problemima i izabranim predstavnicima u medijima
- Raspravljajući o problemima u formalnim ili neformalnim okvirima
- Radeći u zajednici na podršci za određeno opće dobro ili u protestu protiv vladinih odluka, možda volontirajući u NVO u čiju dobrobit vjeruje.

Formirajući ili pridružujući se:

- aktivnim grupama u zajednici
- grupama za mlade
- profesionalnim organizacijama
- ženskim grupama
- biznis grupama
- političkim partijama
- vjerskim grupama/organicijama
- posjećujući sastanke zajednice ili političke sastanke
- glasanjem na izborima za funkciju
- plaćanjem poreza
- prikupljanjem podrške za slučajeve od općeg interesa, možda putem peticije
- koristeći legalne puteve u traženju pravde
- angažovanje u mirnim protestima kao što su demonstracije, štrajkovi i bojkoti

Građansko učešće je kombinacija - informacija, komunikacije i uključivanja u odnose uspostavljene između vlasti i građana. Aktivnosti vlasti su razvijene i održive sve dok prate potrebe i želje građana koliko god je to moguće.

Za postizanje navedenih rezultata projekta, angažovana je konsultantska agencija "VESTA" iz Tuzle čije je zaduženje bilo - pružanje tehničke pomoći (treninzi) članovima lokalne akcijske grupe o sljedećim temama:

- Trening operativnog planiranja (2 dana)
- Trening javnog zagovaranja i PR odnosi sa javnošću (3 dana)

U obuci na temu "**Operativno planiranje**", predstavnici LAG-a upoznati su sa:

- fazama procesa operativnog planiranja kao dijela strateškog planiranja.
- metodologijom procesa.

Time je stečeno znanje za upotrebu metodologije u stvaranju akcionog plana.

Svrha ovog treninga je omogućavanje članovima LAG-a da kreiraju planove projekta u dugoročnom i kratkoročnom smislu, kao i posredne operativne ciljeve i mjere bazirane na identifikaciji potreba povratnika / izbjeglica- građana.

Trening operativno planiranje

Trening operativno planiranje

Drugi trening je - **Javno zagovaranje i PR obuka** - sticanje znanja i vještine članova LAG-a za traženje vladine odgovornosti (odgovornosti za lokalne vlasti, kanale donošenja odluka, kako komunicirati sa njima, kako mobilizirati zajednicu da utiče na ljude koji donose odluke, kako koristiti medije itd.).

Trening je osnažio članove LAG-a:

- da poboljšaju komunikaciju sa lokalnim vlastima u mjestima povratka,
- da koriste alate sa kojima mogu uticati na općinske/opštinske vlade vezano uz rješavanje pitanja zajednice.

Učesnici treninga upoznati su sa tehnikama i alatima za poboljšanje građanske svijesti koje se odnose na:

- implementaciju kampanja javnih odnosa na lokalnom nivou i unutar opština/općina
- kako da se javnost upozna sa pitanjima od važnosti za sve zajednice.

Trening javno zagovaranje

PROJEKTNE AKTIVNOSTI

1. Formiranje lokalnih akcionih grupa (LAG-ova) i izgradnja kapaciteta

- Održane prezentacije projekta u opštinama/općinama
- Izvršen odabir odgovarajućih članova i formirani LAG-ovi u Odžaku i Modriči
- Članovi LAG-ova prošli teninge na teme: "Operativno planiranje" i "Odnosi s javnošću i javno zagovaranje"

2. Kreiranje liste potreba lokalnog stanovništva u odabranim multietničkim zajednicama - glas naroda

- Izvršena odgovarajuća priprema sastanaka u lokalnim zajednicama
- Održavanje sastanaka u šest odabranih lokalnih zajednica
- Izrađene liste zahtjeva lokalnog stanovništva (povratnici, domicilni, raseljeni)
- Kreirani akcioni planovi

Nakon obavljenih treninga, konsultantska agencija je započela sa procesom nadgledanja.

Konsultanti su posjetili LAG-ove Modriče, Doboja i Odžaka i održali konsultacije za sljedeće projektne aktivnosti:

- "priprema sastanaka u lokalnim zajednicama",
- kreiranje usklađenih zahtjeva građana,
- kreiranje akcionog plana i njegova prezentacija lokalnim vlastima,
- priprema promotivne kampanje.

Nakon spomenutih treninga uslijedila je druga faza projekta koja započinje sa sastancima u lokalnim zajednicama.

To podrazumijeva praktičan rad uz mentorstvo savjetnika, tj. konsultanata koji su održali spomenute treninge.

Prije sastanaka prethodio je niz pripremnih radnji: priprema i distribucija promotivnih materijala, postera, poziva za sastanke, dogovori sa lokalnim medijima za objavu poziva za skupove, određivanje termina održavanja sastanaka, određivanje mjesta održavanja. Bilo je potrebno odrediti i adekvatne voditelje/facilitatore ovih sastanaka - a tu ulogu su dobili odabrani članovi LAG-ova i projektni tim.

Projektom je planirano da se u ove tri opštine/općine održi ukupno šest sastanaka u mjesnim zajednicama. Ova aktivnost je u potpunosti bila dodjeljena članovima LAG-a koji su na direktnim sastancima sa predstavnicima lokalne vlasti i mjesnih zajednica utvrdili prioriteta područja u skladu sa potrebama aktivnosti projekta.

U svakoj opštini/općini odabrane su po dvije multietničke povratničke mjesne zajednice:

- Opština/Općina Doboj - MZ Makljenovac i Doboj Novi
- Opština/Općina Odžak - MZ Odžak II i MZ Vrbovac
- Opština/Općina Modriča - MZ Tarevci i MZ Modriča II

Sastanci u MZ Makljenovac

Sastanci u MZ Doboju

Sastanak u MZ Odžaku II

Na sastancima su predloženi ciljevi projekta kao i svrha organizovanja sastanaka sa zahtjevima da se delegiraju prioritetni problemi sa kojima se stanovnici susreću. Na osnovu toga bit će sačinjene liste prioriteta koji će biti polazni osnov LAG-ovima da pristupe izradi akcionih planova. Sačinjeni akcioni planovi putem kampanja zagovaranja predloženi su lokalnoj vlasti.

Zahtjevi građana se mogu odnositi na

- izgradnju infrastrukture, putova, vodovoda, kanalizacija, elektrifikacija,
- uklanjanje divljih deponija smeća, probleme ekološke prirode,
- izgradnju ambulanti, domova kulture, škola,
- pokretanje zadruga malih i srednjih preduzeća pa do problema socijalne prirode, pomoć socijalno ugroženim penziono-zdravstveno osiguranje, obrazovanje, prevoz.

Na svim sastancima vođeni su zapisnici jer je bilo za očekivati da će nakon sastanaka nastati jedna jako široka lista problema koje građani ističu za poboljšanje uslova/uvjeta života.

Po završetku sastanaka a u saradnji sa građanima izvršeno je rangiranje prioriteta:

- po finasijskom utrošku,
- vremenu realizacije,
- prema hitnosti, odnosno stepenu ugroženosti osnovnih ljudskih prava.

Tako su građani u dvije mjesne zajednice Doboja - Dobož Novi kao prioritet naveli **obnovu zgrade mjesne zajednice**, a u **Makljenovcu** su kao trenutni prioritet definisali **obnovu sportskog poligona** u Makljenovcu. Obnovom sportskog poligona stvorili bi se osnovni uslovi/uvjeti za organizaciju omladinskih sportskih i kulturnih sadržaja.

Građani mjesnih zajednica Odžaka - **Odžak II** zatražili su hitno **izmještanje postojeće divlje deponije otpada**, a građani **MZ Vrbovac**- **obnovu dijela puta** značajnog za naseljeno stanovništvo zaseoka Kočijaš.

Građani obje mjesne zajednice opštine/općine **Modriča - Modriča II** i Tarevci - složili su se oko istog problema i zadržali **obnovu kanalizacije, te izgradnju trotoara** u Tarevačkoj ulici koja spaja ove dvije mjesne zajednice.

Na osnovu svih tih zahtjeva zadatak LAG-ova se ogledao u sačinjavanju konkretnih akcionih planova uključujući operativne mjere:

- dugoročnim,
- srednjoročnim i
- kratkoročnim.

Građansko učešće i lokalna uprava

Može se reći da su **funkcije** LAG-ova koje su naglašene u prethodnom tekstu upravo **zadaci** lokalne uprave. Prema ovoj viziji, gradonačelnik, odnosno načelnik ili lokalna uprava, a ne građani treba da štite njihova prava i da se staraju o opštem/općem dobru.

Iz ove perspektive od građana se očekuje da saopšte svoje potrebe i zahtjeve lokalnoj upravi koja je obavezna da pruži odgovarajuće odgovore. Međutim, lokalna uprava često nema adekvatna ovlaštenja, informacije, ili resurse da ispuni potrebe ljudi. Shodno tome, kako bi bila ispunjena njihova očekivanja i riješeni njihovi legitimni zahtjevi, **građani ne mogu da se ograniče na postavljanje pitanja, već treba da doprinesu i nalaženju rješenja.**

Sastanak predstavnika opštine/općine Modriče, Doboja i Odžaka sa projektnim timom, članovima LAG-a i predstavnicima mjesnih zajednica

Akcioni planovi su kreirani na osnovu tehnika i znanja naučenih na treninzima.

Oni predstavljaju svojevrsni prijedlog projekta sa grubim nacrtom finansijskih sredstava potrebnih za svaku od predloženih mjera kao i nosiocima odgovornosti.

Upravo kreiranje tih akcionih planova predstavlja završetak druge faze ili drugog segmenta projekta.

3. Pravljenje uspješnih priča

- Izvršen odabir kandidata za obilazak pozitivnih primjera
- Terenska posjeta dobrim praksama povratka
- Izvršen odabir uspješnih priča za medijsku promociju

4. Promotivna kampanja

- Priprema promotivne kampanje
- Kampanja vođena prema:
 - bh. javnosti
 - opštinskim/općinskim strukturama vlasti
 - višim nivoima vlasti
- Praćen je progres/informisanje javnosti o reakcijama nadležnih institucija
- Izrađena brošura - promocija iskustava projekta

3. Pravljenje uspješnih priča

- **Odabir kandidata za obilazak pozitivnih primjera**
- **Posjeta dobrim praksama povratka**
- **Odabir uspješnih priča za medijsku promociju**

Treća faza je pravljenje uspješnih priča koja se odvijala paralelno sa drugom fazom. Ova faza je podrazumijevala sljedeće podaktivnosti:

- Pravljenje kriterija za odabir potencijalnih kandidata za svaku od kategorija koju želimo obići (četiri kategorije)

- Pravljenje upitnika za anketiranje kandidata prilikom obilaska
- Slanje kriterija opštinama/općinama, načelnicima, nadležnim opštinskim /općinskim službama, LAG-ovima, udruženjima povratnika, medijima
- Svi kontaktirani predlažu kandidate koje treba obići
- Vršu odabir kandidata za obilazak
- Odabir kandidata za medijsku promociju (po 1-2 kandidata iz svake od četiri kategorije)
- Priprema medijskih priča

Pozitivni primjeri povratka

Građani trebaju:

- razumjeti prava i obaveze koje su im postavljene, kako bi učestvovali u lokalnom donošenju odluka, jer ove odluke mogu uticati na njihove živote, direktno ili indirektno;
- biti spremni raditi iskreno i konstruktivno kako bi podržali predstavnike lokalne vlasti u rješavanju otvorenih pitanja.

Naravno, građani bi također trebali razumjeti svoje odgovornosti u procesu demokratske vlasti. U lokalnoj zajednici, gdje su građani i vlast aktivno uključeni u proces građanskog učešća, lokalna vlast će biti spremna da:

- pruži iskrene, sveobuhvatne i jasne informacije;
- omogući građanima mogućnost da izraze svoja mišljenja i utiču na odluke na fer i otvoren način;
- ohrabri građane da iskoriste prednost ovih mogućnosti;
- založi se i objasni način na koji su odluke donesene, osiguravajući sve argumente koji potkrijepljuju ove odluke.

Projektni tim je za uspješnu realizaciju ove aktivnosti angažovao produkcijsku kuću "PRIMP" iz Brčkog.

Na obostrano zadovoljstvo, aktivnosti su uspješno realizirane i kao rezultat saradnje nastala je dokumentarna reportaža pod nazivom "I OVO JE POVRATAK", pihvaćena od donatora uz dozvolu za daljnju distribuciju i emitovanje.

Na kraju **uslijedila je četvrta faza** - **MEDIJSKA KAMPANJA** na svim nivoima. Kampanja je fokusirana na tri ciljne grupe:

- **bh. javnost,**
- **viši nivoi vlasti (državna i entitetska ministarstva),**
- **opštine/općine.**

Kanali promocije su podijeljeni na dva nivoa:

- **lokalni nivo (lokalni mediji, promocije itd.) i**
- **državni nivo (mediji, javni servisi i internet).**

Medijska kampanja na bh. nivou ima za cilj da predstavi pozitivne primjere održivog povratka.

Kampanja se odvijala kroz uspostavljene promotivne kanale, putem oglašavanja i pres-konferencija. Javnost je, također, upoznata sa pozitivnim primjerima održivog povratka, što šalje poruku da može biti mnogo ovakvih uspješnih priča uz razumjevanje institucija sistema.

Kampanja na nivou općina/opština - ova aktivnost uključuje aktivnosti javnog zagovaranja ka općonskim/opštinskim načelnicima i općinskom/opštinskom vijeću.

Lobiranje kod viših vladinih tijela (državnih i entitetskih ministarstava).

Nadgledanje progressa/informisanje javnosti o reakcijama relevantnih institucija - ova aktivnost je provedena u saradnji sa LAG-ovima.

Tokom promotivne kampanje na tri nivoa realizovano je:

- ***17 pres-saopštenja,***
- ***objavljen oglas (najava kampanje) kako putem radio i TV stanica tako i putem printanih medija,***
- ***tri pres-konferencije.***

Kampanja na nivou općina/opština - ova aktivnost uključuje napore javnog zagovaranja ka općinskim/opštinskim načelnicima i općinskim/opštinskom vijeću. To uključuje sljedeće aktivnosti:

- Unija je organizovala sastanke sa predstavnicima općinskih/opštinskih vlasti na kojima su informisani o zahtjevima izbjeglica, raseljenih osoba i domicilnog stanovništva - objedinjenih u akcionom planu. Na sastanku je upućen pismeni zahtjev i zatraženo da ovi problemi budu riješeni kroz izdvajanja iz opštinskih/općinskih budžeta u 2010. godini.
- Na zajedničkoj pres-konferenciji data je mogućnost da predstavnici lokalnih vlasti iskažu svoju spremnost u rješavanju potreba građana pretočenim u akcione planove.

Lobiranje kod viših vladinih tijela (državnih i entitetskih ministarstava)

U cilju postizanja rezultata projekta, projektni tim Unije je inicirao proces zagovaranja i lobiranja kod državnih institucija i tijela i entitetskih resornih ministarstava zahtjevi i akcioni planovi aroslijeđeni su:

- Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH,
- Komisiji / Povjerenstvu za izbjeglice i raseljene osobe/lica BiH,
- Federalnom ministarstvu za izbjeglice i raseljene osobe/lica
- Ministarstvu za izbjeglice i raseljena lica RS

Cilj ove aktivnosti ogleda se u uticaju na bh. vladine institucije da podrže inicijative procesa povratka u opštinama/općina odabranim projektom. Zagovaranje je vršeno kroz bilateralne sastanke sa predstavnicima spomenutih institucija te kroz upućivanje dopisa.

U konačnici MEDIJSKE KAMPANJE došli smo do aktivnosti nadgledanja progressa/informisanje javnosti o reakcijama relevantnih institucija

Kroz lobiranje, sastanke i dogovore sa lokalnim i višim nivoima vlasti postignuto je sljedeće:

- **Opština / Općina Modriča dala je punu podršku implementaciji projekta "Uključivanje civilnog društva u kreiranje dijaloga i međusobnog poštovanja u zajednici" što se odnosi na izradu projektne dokumentacije kao prve faze u implementaciji akcionog plana - stavku ugovorene obaveze**
- **Opština / Općina Odžak je usvajanjem proračuna za 2010. godinu na rashodovnoj strani u kapitalnim izdacima planirala uvrštavan je sufinansiranje Akcionim planova**
- **Definisana uloga Opštine/Općine Doboj u cilju uspješne realizacije ovog projekta je izdvajanje dodatnih budžetskih/proračunskih sredstava tekuće 2010. godine kroz stavku kapitalna ulaganja.**

Sa navedenim saglasni su supotpisnici:

- **načelnici opština/općina, predlagači akcionih planova i implementator projekta.**
- **Očekujemo uključivanje viših nivoa vlasti da svojom finansijskom podrškom pomognu u rješavanju vitalnih problema sa kojima se susreću građani ove tri opštine/općine.**

Implementator projekta Unija za održivi povratak i integracije u BiH izrazila je veliko zadovoljstvo dobrom saradnjom svih aktera u implementaciji projekta. Ono što je jedna od naučenih lekcija je da su građani za protekle godine dobili dosta obećanja od kojih se veoma mali broj realizovao i iz tog razloga bili su veoma skeptični i u početku provođenja projektnih aktivnosti izražavali sumnju da će kraj ovog projekta donijeti nešto pozitivno. Dobro osmišljene projektne aktivnosti i upornost projektnog tima bile su osnova da spomenuta populacija počinje shvatati kolika je važnost saradnje lokalne vlasti i civilnog društva. Također smo se na terenu uvidjeli da postoji veliki broj raseljenih lica/osoba kojima je potrebna pomoć u rješavanju njihovih prava koja se uglavnom odnose na rekonstrukciju stambenih objekata i infrastrukture. Ne možemo a ne spomenuti problem ne zaposlenosti, slabosti u provođenju socijalne politike i ne ujednačenosti zakonodavstva iz oblasti zdravstva i obrazovanja.

Ovim projektom nastojalo se osigurati sljedeće:

- **reintegracija povratnika i raseljenih lica/osoba u lokalnim zajednicama**
- **učešće povratnika i raseljenih lica/osoba u procesima donošenja odluka**
- **promocija ostvarenih promjena - pozitivnih primjera.**

Lobiranje kroz sastanke sa lokalnim nivoima vlasti / načelnik opštine/općine Doboj Obren Petrović

Lobiranje kod većih institucija vlasti / Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica/osoba BiH, Safet Halilović - ministar sa saradnicima

Lobiranje kod viših institucija vlasti /Federalno ministarstvo raseljenih lica/osoba i izbjeglica, Edin Mušić - ministar

Lobiranje kod viših institucija vlasti/ Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica RS, Rade Zorić

Medijska promocija projekta

Rezime

U onoj zajednici gdje je građansko učešće u procesu vlasti uzeto za ozbiljno, ono ima specifične koristi i za lokalnu vlast i za građane.

Građansko učešće:

- Uspostavlja i izgrađuje povjerenje između lokalne vlasti i građana
- Pomaže lokalnoj vlasti da postane i ostane transparentna u procesu vladavine
- Dozvoljava svakom građaninu da ima pristup informacijama vezanim uz određena pitanja
- Omogućava lokalnoj vlasti da identifikuje potrebe zajednice brže i sa većom satisfakcijom za građane
- Ohrabruje debate oči u oči tako da građani mogu direktno čuti različite stavove
- Usmjerava zajednicu ka odgovornim i politički podržanim odlukama
- Vodi zajednicu ka konsenzusu, prevazilazeći konflikte
- Pomaže lokalnoj vlasti da riješi građanske potrebe prije njihovih posebnih interesa. Nekada lokalna vlast mora dijeliti i loše vijesti sa građanima, na primjer: deficiti budžeta/proračuna, projekti u zakašnjenju ili čak i greške koje su učinjene. Građani imaju pravo da budu informisani o planovima i projektima od njihovog početka do završetka. Ako je projekt teži ili košta više nego što je predočeno, oni imaju pravo znati to, **a u završnici očekuje uključivanje viših nivoa vlasti da svojom finansijskom podrškom pomognu u rješavanju vitalnih problema sa kojima se susreću građani ove tri opštine/općine.**

Na dugoročnom planu, iskrenost gradi povjerenje, iako stvara poteškoće na kratko-ročnom planu.

Smisao ideje građanskog učešća je dvostrana komunikacija:

- **od vlasti ka građanima,**
- **od građana ka vlastima.**

Dvostrana komunikacija znači da građani mogu otkriti prednosti u predstavljenim mogućnostima, saznati šta se događa u njihovoj zajednici i u lokalnoj vlasti i dijeliti svoja razmišljanja sa vlastima. Oni bi trebali aktivno tražiti nove načine komunikacije sa vlastima. Ovo nije lako uraditi u svakoj situaciji, čak i u naprednim demokratijama.

Javne, edukativne kampanje podizanja svijesti mogu biti neophodne da pomognu građanima da razumiju važnost svoje odgovornosti da djeluju ka predstavnicima vlasti na konstruktivan način.

Vlast i NVO-i mogu i trebali bi upravljati taj proces, ako je to zahtjevano odnosno neophodno. Organizovanje javnih sastanaka ili fokus grupa sa različitim kategorijama građana, neki su od načina koji mogu uticati na poboljšanje komunikacije između vlasti i građana.

Mediji, u određenom broju slučajeva, igraju aktivnu ulogu u izražavanju zabrinutosti i problema različitih zajednica. Mediji su bili ti koji su objavili javno probleme sa kojima se suočavaju male zajednice kada im je bilo teško da dobiju pristup javnom mijenju.

Lokalni razvoj kao vizija razvoja države, najvažniji je izazov Bosne i Hercegovine. Više nadležnosti treba da se prenese na lokalne vlasti koje će postati najvažniji partneri u naporima zajednica da se razviju, žive bolji život i ostvare svoja prava.

Unija za održivi povratak i
integracije u BiH iskreno zahvaljuje:

Evropskoj uniji u Bosni i Hercegovini

**Načelnicima i njihovim saradnicima
opština/općina Doboj, Modriča i Odžak**

Članovima lokalnih akcionih grupa

Udruženju Vesta

Agenciji PRIMP d.o.o.

Akterima filma

Sredstvima javnog informisanja